

Lærerkort til "Historie i krig"

I forhold til historiefagets Fælles Mål er det kompetenceområdet "Historiebrug", der primært er i spil i denne opgave. Målet er, at eleverne efter 9. klassetrin "kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid". Dette mål kan bl.a. opfyldes ved at arbejde med videns- og færdighedsmålene indenfor "Historisk bevidsthed", hvor eleverne bl.a. skal redegøre for brug af fortiden i argumentation og handling². Dette er der rig mulighed for at blive klog på ved hjælp af en svensk prinsesse og en russisk præsident...

Hvad skal vi bruge historien til? Dette spørgsmål har nogle elever sikkert tit stillet – eller ligefrem spurgt historielæreren om. Undersøgelser viser, at eleverne har svært ved at se en brugs/nyttевærdi af historiefaget. Modsat andre fag i skolen kan man ikke ved første øjekast bruge historie til noget. Engelskfaget er fx smart at kunne, når man skal tale eller forstå engelsk, ligesom matematiske evner ikke er trossede, når lommepengene skal strække til mere end den tredje i måneden. Men. Hvad med det der historiefag? Hvad kan det overhovedet bruges til?

Et gammelt ordsprog siger, at "pennen er stærkere end sværdet". Og nu nærmer vi os kernen. Denne opgave forsøger nemlig at vise, hvordan historie bliver brugt som et aktiv våben i nutidens krig mellem Ukraine og Rusland.

Både ukrainere og russere anser ankomsten af den mytiske sagnkonge Rurik, som fundamentet for begge landes historie ([Viktor Vasnetsov - Commons Wikimedia](#))

Her er Ingegerd Olafsdatter helt central. På elevsiderne er hendes liv beskrevet. Ved denne læsning skal eleverne gerne få en forståelse for, at man fra ukrainsk side vil forsøge at vise, at man som nation altid har orienteret sig mod Vesteuropa og ikke mod øst til Rusland. På side 6 findes tre spørgsmål, som kan bruges til at tale om tekstens indhold. Det sidste spørgsmål handler om, hvorvidt det overhovedet giver mening at bruge tid på historie, når krigen raser. Det er ikke sikkert, at mange udskolings elever vil finde det relevant, men sammenlign evt. med nazisternes hverveplakater under 2. Verdenskrig, hvor [den danske viking side om side kæmper med den tyske soldat](#).

Mind også eleverne om, at Ukraine først fik deres selvstændighed i 1991. Derfor kan man godt forestille sig, at man i Ukraine søger alt, hvad der har en ældre historie, til netop at legitimere ens selvstændighed som land – og her kan Ingegerd bruges, især når hendes tre døtre bliver gift med europæiske konger. En af disse døtre kan også ses på landets frimærker. Frimærker er næppe noget, eleverne bruger dagligt, men vis eventuelt, at man i Danmark også har brugt frimærker til at vise nationens historie. Se blot [her](#), hvordan frimærker har været brugt til at fremhæve alt fra smørrebrød til Roskilde Festival og jernbanesabotage under Anden verdenskrig.

Gad vide, hvad der ville ske, hvis vi – Gud forbyde det – kom i krig mod Norge? Hvis det går som i Ukraine, ville den norske fødte Ludvig Holbergs dage nok være talte. Overalt i Ukraine bliver statuer af Alexander Pushkin fjernet, ligesom gader og pladser opkaldt efter ham skifter navn. Pushkin var russisk forfatter og anses – i hvert fald af Wikipedia – "som grundlæggeren af russisk litteratur". Han levede fra 1799 til 1837. Som et russisk historisk ikon har man svære tider. Fjernelsen af disse monumenter har tilmed fået sit eget navn, "Pushkinopad". På denne [liste](#) kan ses en oversigt over, hvor mange steder han er blevet fjernet fra det offentlige rum.

Som eleverne til slut skal undersøge, er det ikke kun i Ukraine diverse statuer bliver fjernet. Her kan bl.a. nævnes den amerikanske sydstatsgeneral Lee, hvis store rytterstatue i Richmond i delstaten

¹ [Historie Fælles Mål 2019](#)

² [Historie Fælles Mål 2019](#)

Virginia i september 2021 blev fjernet. Ellers kan statuen i engelske Bristol af [slaveejer Edward Colstons](#) tur i vandet inddrages.

Kilder:

Svensk podcasts ”[Ingegerd Olofsdotter – svensk storhertuginde i Ukraine](#)”
En prinsesse i krig: Anders Lundt Hansen, Weekendavisen 6. januar 2023.
Bevæbnet med viden: Andrey Kazanikov, Weekendavisen 13. januar 2023.

https://denstoredanske.lex.dk/rus_-_folk
<https://historiska-personer.nu/ingegerd.htm>

Billedeoversigt

Billederne til ”Historie i krig” kommer fra:

Maleriet på forsiden af Yaroslav den Vise
og svenske prinsesse Ingegerd

[Alexei Ivanovich Trankovskyi](#)

Statue i Novgorod af Rurik

[Commons Wikimedia](#)

Jaroslav den Vise

[Commons Wikimedia](#)

Vladimir Putin

[Commons Wikimedia](#)

Sophia-katedralen i Kyiv

[Shinevalya fra Pixabay](#)

Frimærke af Anna af Kyiv

[Sharmanschik Karlo - Commons Wikimedia](#)

Manglende bronzebuste af Pushkin

[Wlados1991 - Commons Wikimedia](#)

Øvrig grafik og billeder er benyttet med tilladelse fra canva.com